

Lilla Edets kommun

kommunen@lillaedet.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Fuxernaskolan 7-9

i Lilla Edets kommun

Uppföljning av tillsyn i Fuxernaskolan 7-9

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Fuxernaskolan 7-9 i Lilla Edets kommun under höstterminen 2019. Skolinspektionen fattade den 24 januari 2020 beslut efter tillsyn för Fuxernaskolan 7-9.

Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Lilla Edets kommun inkom med den 8 september 2020 samt en komplettering av uppgifter inkomna till Skolinspektionen den 12 januari 2021. Den 10-11 februari 2021 genomfördes ett flertal digitala intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan samt rektor.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att det fortfarande kvarstår brister i studieron på skolenheten. Skolinspektionen bedömer dock att det med hänsyn till omständigheterna i ärendet finns särskilda skäl mot ett ingripande och avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 3 skollagen (2010:800). Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt avhjälper bristen.

Skolinspektionen konstaterar vidare att huvudmannen har avhjälpt tidigare påtalad brist avseende användningen av skolbiblioteket.

Skolinspektionen avslutar därmed tillsynen.

Avstående från ingripande

Studiero

Bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Lilla Edets kommun inte uppfyller författningskraven avseende att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. (5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering till bedömning av brist*Skolinspektionens tidigare beslut*

I Skolinspektionens beslut den 24 januari 2020 förelade Skolinspektionen Lilla Edets kommun, i egenskap av huvudman för Fuxernaskolan 7-9, att vidta åtgärder för att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero. Vid tillsynen framkom att studieron varierade kraftigt beroende på vilket ämne, vilken tid på dagen och vilken lärare eleverna hade. Under vissa lektioner förekom att elever skrek över klassrummen, kastade pennor och satt med sina mobiltelefoner vilket hindrade andra elever från att kunna koncentrera sig. Tillsynen visade också att lärare inte hade en samsyn kring upprättade rutiner och regler vilket skapade en otydlighet för eleverna och utrymme för ifrågasättanden och testande av gränser i klassrummet. Skolinspektionen förelade huvudmannen i beslutet att senast den 11 september 2020 vidta åtgärder med anledning av bristen och senast samma dag redovisa dessa skriftligen till Skolinspektionen.

Huvudmannens redovisade åtgärder

I den redovisning som inkom till Skolinspektionen den 8 september 2020 över vidtagna åtgärder uppger huvudmannen ett antal åtgärder som vidtagits för att öka studieron på skolan. Huvudmannen uppger att rektorn tillsammans med lärarna diskuterat och kommit överens om gemensamma förhållningssätt i arbetet för att skapa studiero. Det som överenskommit avser en gemensam lektionsstruktur, uppdaterade ordningsregler samt en förtydligad konsekvenstrappa. Dessa implementerades i verksamheten den 18 maj 2020.

I redovisningen beskriver huvudmannen vidare att rektorn följt upp med elever och lärare hur lektionsstrukturen och ordningsreglerna följs och att uppföljningen visat på god effekt och en stark förbättring av studieron. I en komplettering till Skolinspektionen inkommen den 12 januari 2021 redovisas den senast utförda elevenkätens resultat utifrån studiero.

Huvudmannen anser att skolan vidtagit tillräckliga åtgärder för att bristen på studiero ska anses vara avhjälpd.

Skolinspektionens utredning

Av genomförda intervjuer vid uppföljningen med elever framgår att alla elever fortfarande inte har studiero på sina lektioner. Det är främst i årskurs 8 och 9 som studieron brister, vid flera ämnen och för flera lärare, så ofta som varje lektion. Elever i årskurs 8 berättar i intervju att det är flera ämnen som fungerar men att vid andra är det stökigt beroende på vilken lärare som undervisar.

Matematik och biologi är två ämnen, beroende på undervisande lärare, där de beskriver att det är mycket prat, att elever kastar saker i klassrummet, elever som håller på med sina mobiltelefoner och att många elever kommer försent till lektionerna vilket skapar oro. Vissa elever som kommer försent går runt och pratar med sina klasskompisar vilket resulterar i att lärarens genomgång avbryts och att eleverna tappar fokus och koncentration. Svenska och samhällsorienterande ämnen (SO), beroende på undervisande lärare, är också två ämnen där det kan vara stökigt, berättar eleverna. Eleverna beskriver att det är stökigt delar av en lektion och att lärarna säger till men att det oftast bara hjälper en kort stund. Det har varit så här sedan förra läsåret, beskriver de. Elever i årskurs 9 uppger att matematik är ett ämne som, beroende på vilken lärare som undervisar, till stora delar präglas av bristande studiero där elever går in och ut ur klassrummet under pågående lektion, det pratas och skriks och elever har sina mobiltelefoner som de håller på med. Den bristande studieron i matematik förekommer nästan varje lektion och att det varit så sedan årskurs 7 uppger de. Två ämnen där elever, beroende på undervisande lärare, också upplever bristande studiero är SO och svenska. En grupp av elever kommenterar och ifrågasätter den undervisande läraren vid nästan varje lektionstillfälle, berättar eleverna. Det är alltid samma grupp av elever som också går ut och in ur klassrummet, går runt i klassrummet och avbryter genomgångar. Engelska är ett annat ämne där eleverna upplever sämre studiero på samma sätt som i övriga nämnda ämnen. I intervju med elever i årskurs 7 uppger de att överlag har de god studiero och att de kan arbeta på sina lektioner. De uppger att det finns vissa ämnen där det är bitvis pratigt och att lärare ibland har svårt att säga till när det blir så men att de inte upplever att det stör lektionerna så till vida att de inte kan fokusera på sina studier. Lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn bekräftar att det fortsatt är bristande studiero i vissa klasser, för flera lärare och i flera ämnen såsom matematik och engelska. De berättar att generellt upplever de att studieron blivit mycket bättre på skolenheten men att det finns lärare som har svårt med ledarskapet i klassrummet och att detta är en orsak till att det fortsatt är stökigt i vissa klasser och vid vissa ämnen. Lärarna och representanter för elevhälsan uppger att det också har varit svårare för vissa klasser att acceptera nya regler och rutiner på skolenheten och att en del av lärarna har haft svårt att upprätthålla ordningsregler och lektionsstruktur. Rektorn säger att de lärare som har svårigheter får handledning och stöttning kring områden där det finns behov av utveckling.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framgår att man på skolenheten vidtagit ett flertal åtgärder för att komma tillrätta med bristen på studiero. Vid intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan samt rektorn framkommer att skolenheten tagit fram en gemensam

lektionsstruktur för att strukturera och tydliggöra syfte och innehåll. Denna lektionstruktur har skolenheten arbetat med under studiedagar under vårterminen 2020 för att sedan aktivera och implementera den också hos eleverna från läsårstart hösten 2020. Rektorn uppger att hen har skapat fokusgrupper med representation av elever från olika klasser, representanter för elevhälsan samt rektorn där samtal och uppföljning av elevernas upplevelse av trygghet och studiero är centrala. Vid samtal med elever under hösten i dessa fokusgrupper uppgav eleverna, enligt elevhälsan, att lärare blivit tydligare med att säga ifrån och att eleverna fått bättre förståelse för syftet med ämnen och undervisningen efter införandet av den gemensamma lektionsstrukturen. Genom elevernas berättelser i fokusgrupperna får elevhälsan och skolledning också en bild av var behov finns och kan rikta resurser mot dessa, enligt rektorn. Lärare i behov av stöttning för att skapa studiero får handledning av förstelärare och elevhälsan. Skolenheten sätter också in en extra lärare i grupper där det finns behov. Detta "tvålärarsystem" är inte statiskt utan resursen flyttas utifrån var behov uppstår. Skolan har också ett utvecklingsarbete kring elevernas lärmiljö utifrån hur eleverna lär sig och hur man som undervisande lärare kan bemöta elever med olika behov. Rektorn uppger att genom att ge lärarna fler verktyg att anpassa och utveckla sin undervisning kommer det att ge goda effekter på studieron i klassrummet. Dessa insatser pågår och kommer att fortgå så länge behov finns enligt rektorn. Enligt intervjuer med lärare och rektorn har skolenheten också aktualiserat ordningsregler och tagit fram en konsekvenstrappa som elever och lärare går igenom kontinuerligt.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. I förarbetena till bestämmelsen (5 kap. 3 § skollagen) anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet. (Prop. 2009/10:165, s. 319 och 320).

Enligt läroplanen är skolans mål att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande). Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att alla elever på Fuxernaskolan 7-9 fortfarande inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas utav studiero. I årskurserna 8 och 9 präglas vissa lektioner av bristande studiero och eleverna blir störda av att andra elever sitter och pratar, elever går ut och in ur klassrummen, sena ankomster, att det kastas saker i klassrummet samt ifrågasättanden av den undervisande läraren. Detta sker ofta, i vissa ämnen nästan vid varje lektionstillfälle. Av utredningen framgår att den bristande studieron ofta beror på att vissa undervisande lärare har svårt att ta ledarskapet i klassrummet och har utmaningar i att följa gemensamt överenskommen lektionsstruktur och ordningsregler. Ett flertal åtgärder har vidtagits på skolenheten för att skapa studiero. Åtgärderna har införts och implementerats och följs kontinuerligt upp. Även om utredningen visar att de åtgärder som har vidtagits gett god effekt i vissa ämnen och årskurser är det dock fortsatt bristande studiero i vissa ämnen och årskurser. Att alla elever ännu inte har en skolmiljö som präglas av studiero strider mot skollagens krav.

Motivering till avstående från ingripande

Skolinspektionens uppföljning har, som framgår ovan, visat på brister i elevernas skolmiljö gällande elevernas studiero. Huvudmannen och rektorn har satt in ett flertal åtgärder för att komma tillrätta med bristen som Skolinspektionen påtalade i sitt förra beslut. Åtgärderna har gett god effekt i vissa årskurser men inte i alla. Motsvarande åtgärder har satts in i alla årskurser men studieron brister fortfarande i årskurs 8 och 9 och främst i vissa ämnen. Rektorn har uppgett att skolenheten genom kontinuerlig uppföljning av elevernas trygghet och studiero, bland annat genom samtal med elever i fokusgrupper, riktar resurser där behov finns och kommer att fortsätta med detta så länge behov finns. Rektorn uppger också bland annat att lärare som behöver det får handledning. Skolenheten har genom sina åtgärder skapat en

gynnsam skolmiljö i ett flertal klasser där goda effekter av åtgärder och insatser har kunnat identifierats. Det återstår dock en del arbete för att samtliga elever ska tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero. Det har vid uppföljningen av konstaterade brister inte framkommit något som tyder på att skolan kommer att minska sina ansträngningar för att tillförsäkra alla elever studiero. Den information som lämnats tyder istället på att skolans arbete kommer att fortsätta till dess att önskat resultat uppnås.

Mot bakgrund av ovanstående och vid en samlad bedömning av omständigheterna bedömer Skolinspektionen att det finns särskilda skäl mot ett ingripande. Skolinspektionen avstår därför från att ingripa med stöd av 26 kap. 12 § 3 skollagen.

Skolinspektionen förutsätter att rektor fullföljer det påbörjade och planerade arbetet samt följer upp att de vidtagna åtgärderna tillämpas på skolenheten och att de får önskad effekt, det vill säga att samtliga elever får en studiemiljö som präglas av studiero.

Avhjälpta brister i verksamheten

Skolbibliotek

Tidigare konstaterad brist

Skolinspektionen bedömde i beslutet den 24 januari 2020 att skolbiblioteket inte användes för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektorns ansvar). Skolbiblioteket användes endast för utlån av böcker samt som uppehållsrum för eleverna. Vid tiden för Skolinspektionens tillsyn hade en skolbibliotekarie anställts och ett utvecklingsarbete var under utveckling men hade inte aktivt startats upp.

Motivering

I huvudmannens redovisning beskrivs att planer för hur skolbiblioteket ska stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling tagits fram i samarbete mellan skolbibliotekarie och lärare. I planerna finns insatser kring källkritik och informationssökning med. I intervjuer med elever, lärare samt rektor berättas att bibliotekarien varit ute i ett antal klasser och i samarbete med lärare i SO och svenska haft undervisning kring källkritik och källkritiska principer.

I redovisningen framkommer vidare att skolbibliotekarie tillsammans med lärarna planerar olika läsprojekt och framtagande av relevant litteratur till olika elever och ämnesområden. I intervju med elever, lärare samt rektor framgår att

det pågår en digital bokcirkel som skolbibliotekarien leder tillsammans med elever och lärare i syfte att öka läsförståelse. Skolbibliotikarien har också varit ute i klasser för att samtala kring litteratur och inspirera till läsning. Rektorn uppger att på grund av den pågående pandemin har inte bibliotekarien kunnat vara ut i klasserna i den utsträckning som planerat men att arbetet är i gång och med goda resultat.

Mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen inkommit och Skolinspektionens intervjuer bedömer Skolinspektionen att den påtalade bristen är avhjälpt.

På Skolinspektionens vägnar

X Claes Börjesson

Claes Börjesson
Beslutsfattare
Signerat av: Claes Börjesson

X Maria Lodmark

Maria Lodmark
Föredragande
Signerat av: Maria Lodmark

I ärendets slutliga handläggning har även undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och utredare Mikaeil Yousefi deltagit.